Nederlandse Werkloosheidswet, ingevolge waarvan de werknemer die bij het faillissement van zijn werkgever nog loon te vorderen heeft, deze vordering met inachtneming van de wettelijk vastgestelde grenzen kan innen, zijn derhalve geen „werkloosheidsuitkeringen" in de zin van artikel 4, lid 1, sub g, van verordening nr. 1408/71.

In de zaak 39-76,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Centrale Raad van Beroep te Utrecht, in het aldaar aanhangig geding tussen

BESTUUR DER BEDRIJFSVERENIGING VOOR DE METAALNIJVERHEID, te 's-Gravenhage,

en

L. J. MOUTHAAN, te Alphen aan de Rijn,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van sommige bepalingen van verordening nr. 1408/71 van de Raad betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, inzonderheid van de bepalingen ter zake van werkloosheid,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, A. M. Donner en P. Pescatore, kamerpresidenten, J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, G. Bosco en A. Touffait, rechters,

Advocaat-generaal: J.-P. Warner
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut (EEG) ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en de schriftelijke behandeling

1. Mouthaan, die de Nederlandse nationaliteit bezit, was tot 30 september 1972 in Nederland werkzaam in loondienst. Vanaf 1 oktober 1972 verrichte hij werkzaamheden in Duitsland voor een in Nederland gevestigde Nederlandse onderneming. Hij behield echter zijn woonplaats in Nederland.

De betrokken onderneming geraakte eind 1972 in financiële moeilijkheden, waardoor Mouthaan zonder werk kwam. Nadat hij zich op 21 december 1972 ter beschikking had gesteld van de Nederlandse diensten voor arbeidsbemiddeling, maakte hij aanspraak op:

a) werkloosheidsuitkeringen ingevolge de Werkloosheidswet;
b) uitbetaling van het loon dat hij nog van zijn gefailleerde werkgever te vorderen had, overeenkomstig hoofdstuk III A van de Werkloosheidswet, dat bepaalt dat het met de uitvoering van deze wet belaste orgaan de uit de dienstbetrekking voortvloeiende verplichtingen overneemt wanneer de werkgever in onmacht verkeert om te betalen.

Het in casu bevoegde orgaan, de Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid (na te noemen: de Bedrijfsvereniging) betaalde hem aanvankelijk werkloosheidsuitkeringen uit van 1 januari 1973 tot 26 maart 1973, op welke datum betrokkene weer werk vond, maar vorderde vervolgens bij beslissing van 30 mei 1973 die uitkeringen terug, daar zij van mening was dat Mouthaan, hoewel hij in beginsel een uitkeringsrecht op grond van de Nederlandse Werkloosheidswet kon doen gelden krachtens artikel 71, lid 1, van verordening nr. 1408/71 van de Raad, aangezien hij woonachtig was in een andere Lid-Staat dan die waar hij werkte, de facto geen enkel recht op uitkeringen kon doen gelden op grond van de Nederlandse wetgeving, aangezien hij krachtens de Duitse wetgeving niet de hoedanigheid van verzekerde had. Omdat zijn laatste werkgever uitsluitend in de Bondsrepubliek Duitsland werkzaam was, had hij volgens de Nederlandse wettelijke regeling slechts recht op uitkering indien hij onder de Duitse regeling verzekerd was geweest.

Mouthaan vocht deze beslissing aan voor de Raad van Beroep te Arnhem, die bij uitspraak van 26 februari 1974 het beroep van betrokkene gegrond verklaarde, overwegende dat hij, indien hij aan de Nederlandse wettelijke vereisten voldeed, recht had op Nederlandse uitkeringen.

De bedrijfsvereniging ging van deze uitspraak in beroep bij de Centrale Raad van Beroep te Utrecht.

Na te hebben vastgesteld dat betrokkene niet als „grensarbeider" in de zin van artikel 1, sub b, van verordening nr. 1408/71 kon worden beschouwd, doch onder artikel 13, lid 2, sub a, viel aangezien geen van de uitzonderingen of bijzonderheden van artikel 14 op hem toepasselijk was, meende de Centrale Raad van Beroep dat voor de beslissing van het geschil uitlegging van het gemeenschaps-

recht was vereist, met name ten aanzien van de navolgende vragen:

a) Kan betrokkene worden aangemerkt als werknemer in de zin van artikel 1, sub a, van verordening nr. 1408/71, zulks ondanks het feit dat hij in Duitsland niet de nodige stappen heeft ondernomen om de hoedanigheid van verzekerde te verkrijgen overeenkomstig de in die Lid-Staat geldende wettelijke regeling?

b) Zo hij niet als verzekerde krachtens de Duitse wettelijke regeling kan worden beschouwd, kan hij dan niettemin aanspraak maken op werkloosheidsuitkeringen volgens de Nederlandse wettelijke regeling, zulks op grond van het bepaalde in artikel 71, lid 1, sub b-ii, van verordening nr. 1408/71?

c) Kan met betrekking tot de in hoofdstuk III A van de Werkloosheidswet geregelde voorzieningen worden gesproken van werkloosheidsuitkeringen in de zin van artikel 4, lid 1, sub g, van verordening nr. 1408/71?

Bij bevel van 25 maart 1976 heeft de Centrale Raad van Beroep het geding geschorst en deze vragen krachtens artikel EEG-Verdrag voorgelegd aan het Hof van Justitie.

2. Afschrift van het verwijzingsbevel is ingekomen ten Hove op 7 mei 1976.

Krachtens artikel 20 van het protocol betreffende 's Hofs statuut (EEG) zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door het Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid, ten deze vertegenwoordigd door zijn administrateur, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseurs R. Baeyens en M.-J. Jonczy als gemachtigden.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van het protocol betreffende 's Hofs statuut

A — Opmerkingen van het Bestuur der Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid

1. De Bedrijfsvereniging gaat vooreerst in op de vraag of Mouthaan als werknemer in de zin van artikel 1, sub a, van verordening nr. 1408/71 kan worden beschouwd, nu hij in Duitsland geen stappen heeft gedaan om aldaar te zijn verzekerd. Volgens de Bedrijfsvereniging kan met de woorden „die verplicht (...) verzekerd is" niet zijn bedoeld dat aan alle voorwaarden van de verzekering wordt voldaan, die in de nationale wetgeving van een Lid-Staat aan die verzekering worden gesteld. Het systeem van de verordening is immers aldus, dat eerst wordt bepaald of iemand in een bepaald geval onder de werkingssfeer van de verordening valt, terwijl vervolgens wordt bepaald onder de wetgeving van welke Lid-Staat hij valt. Pas als die wetgeving is aangewezen, kan worden vastgesteld of de betrokkene aan de verschillende vereisten voldoet die de aldus aangewezen wetgeving aan de verzekering stelt.

In dit systeem kan de uitleg van de definitie van „werknemer" in artikel 1, sub a, alleen deze zijn, dat aldaar wordt aangegeven of op iemand *in principe* de verplichte verzekering, als in die bepaling omschreven, van toepassing is. De eerste vraag kan dus bevestigend worden beantwoord.

2. Vervolgens rijst de vraag of Mouthaan op grond van artikel 71, lid 1, sub b-ii, van de verordening terzake van zijn werkloosheid aanspraak kan maken op uitkering volgens de Nederlandse wettelijke regeling, indien hij krachtens de Duitse wettelijke regeling niet als verzekerd kan worden aangemerkt.

Als toepassing van de artikelen 48 tot 51 EEG-Verdrag heeft artikel 71, lid 1, sub b-ii, de strekking om zoveel mogelijk de belemmeringen weg te nemen voor het verkrijgen van werkloosheidsuitkering door iemand, die weliswaar wegens zijn werkzaamheden in een bepaalde Lid-Staat (verder te noemen: het werkland) aldaar verzekerd is, maar die in een andere Lid-Staat (verder te noemen: het woonland) woont, en die, na het intreden van zijn werkloosheid, zich ter beschikking stelt van de diensten van arbeidsbemiddeling van dat woonland, of daarnaar terugkeert.

Kort gezegd komt de bepaling er op neer, dat de aanspraak, die in het werkland is verkregen, in het woonland moet worden gehonoreerd, en wel volgens de wettelijke regeling van dit woonland. Uitgangspunt van deze regeling is dan wel, dat die aanspraak in het werkland inderdaad bestond en dat de werknemer dus aldaar verzekerd was, hetgeen aan het uitvoerende orgaan in het woonland moet kunnen blijken.

Ware dit anders, dan zou een werknemer, als hij in het werkland niet tot de kring der verzekerden zou behoren, maar wel volgens de wet van het woonland, toegepast alsof hij laatstelijk in het woonland gewerkt had, voor een uitkering in aanmerking komen. Dit zou weer betekenen dat artikel 71, lid 1, sub b-ii, een recht op uitkering in het leven zou kunnen roepen, hetgeen verder zou gaan dan de strekking van de bepaling toelaat. Deze strekking is immers niet het scheppen van rechten op uitkering, maar het geven van een regeling betreffende het verkrijgen van die uitkering in het woonland van de betrokkene.

De tweede vraag dient daarom ontkennend te worden beantwoord.

3. De derde vraag is of een aanspraak op uitkering, voortvloeiend uit hoofdstuk III A van de Nederlandse Werkloosheidswet, valt onder de materiële werkingssfeer van verordening nr. 1408/71.

Naar het oordeel van de Bedrijfsvereniging is dit niet het geval. Als het wezenlijke van de sociale zekerheidswetgeving op het stuk van werkloosheid, als bedoeld in artikel 4, lid 1, sub g, van de verordening, moet worden gezien dat deze wetgeving een voorziening geeft tegen de financiële gevolgen (de loonderving), die een gevolg zijn van *onvrijwillige werkloosheid.* De bepalingen van hoofdstuk III A van de Werkloosheidswet geven echter een voorziening tegen de financiële gevolgen van *betalingsonmacht van de werkgever.*

De risico's die door deze twee regelingen worden gedekt, zijn dus van geheel andere aard. Hoofdstuk III A, dat eerst in 1968 in de Werkloosheidswet werd opgenomen, vormt in die wet dan ook een corpus alienum (vgl. de Memorie van Toelichting bij de „Wet van 10. 7. 1968 tot uitbreiding van de strekking en nadere wijzigingen van de Werkloosheidswet").

De Bedrijfsvereniging concludeert dat ook de derde vraag ontkennend moet worden beantwoord.

B — Opmerkingen van de Commissie van de Europese Gemeenschappen

Om te beginnen merkt de Commissie op dat er, ondanks het ontbreken van een schriftelijke overeenkomst, tussen Mouthaan en de onderneming waarvoor hij in Duitsland werkte, stellig een betrekking bestond welke alle kenmerken vertoonde van een arbeidsovereenkomst. Daaruit kan worden geconcludeerd dat Mouthaan als werknemer in loondienst van bedoelde onderneming was.

Als zodanig had hij aangesloten moeten zijn bij het stelsel van sociale zekerheid van een van de twee betrokken Lid-Staten, Nederland en de Bondsrepubliek Duitsland. Werknemers in loondienst zijn immers, zowel ingevolge de Duitse als de Nederlandse wetgeving, verplicht verzekerd tegen een aantal risico's, en met name tegen het werkloosheidsrisico.

Deze verzekeringen zijn het obligatoire gevolg van het bestaan van een arbeidsovereenkomst.

Hieruit vloeit voort dat artikel 1, sub a, van verordening nr. 1408/71 niet aldus kan worden geïnterpreteerd, dat om werknemer in de zin van de verordening te zijn, de nodige stappen moeten zijn gedaan om als verzekerde uit hoofde van de toepasselijke wetgeving te worden beschouwd. Deze bepaling beoogt geen definitie te geven van het begrip werknemer, doch een referentiemogelijkheid die het, in het licht van de verplichte verzekering, mogelijk maakt vast te stellen, welke werknemers onder de verordening vallen.

De eerste door de Centrale Raad van Beroep gestelde vraag kan worden teruggebracht tot de vraag, onder welke wetgeving Mouthaan *had moeten* vallen gedurende de periode dat hij in Duitsland voor rekening van zijn Nederlandse werkgever werkzaam was, en welke gevolgen daaruit voortvloeien voor het verstrekken van werkloosheidsuitkeringen.

Na deze algemene overwegingen gaat de Commissie nader in op de aan het Hof gestelde vragen en merkt onder meer het navolgende op:

1. Ten aanzien van de eerste vraag

Op grond van de uiteenzetting van de feiten kan aan de drie volgende mogelijkheden worden gedacht:

a) Mouthaan was een „gedetacheerd" werknemer in de zin van artikel 14, lid 1, sub a, van verordening nr. 1408/71.

Krachtens de bewoordingen van deze bepaling blijft op

„de werknemer die op het grondgebied van een Lid-Staat tewerkgesteld is door een onderneming waaraan hij normaal verbonden is, en door deze onderneming gedetacheerd wordt op het grondgebied van een andere Lid-Staat ten einde aldaar voor haar rekening arbeid te verrichten, de wetgeving van eerstbedoelde Staat van toepassing, mits de te verwachten duur van die arbeid niet meer dan twaalf maanden bedraagt en hij niet wordt uitgezonden ter vervanging van een andere werknemer, wiens detachering beëindigd is."

Het ontbreken van een bewijs van detachering volstaat niet om een werknemer de hoedanigheid van gedetacheerd werknemer te ontzeggen. Voor het bestaan van een detachering is het immers voldoende dat de werknemer aan de in artikel 14, lid 1, sub a, gestelde voorwaarden voldoet, met name ter zake van de te verwachten duur van de arbeid.

Derhalve dient de rechter ten principale te beoordelen, of Mouthaan voldoet aan de detacheringsvoorwaarden, met name in het licht van de in overeenstemming met zijn werkgever vastgestelde arbeidsvoorwaarden, en van het feit dat hij al dan niet in Nederland was verzekerd.

In het bevestigende geval zou Mouthaan ingevolge de aangehaalde bepaling onder de Nederlandse wettelijke regeling hebben gevallen — dus die van het land van waaruit hij was gedetacheerd. De werkloosheidsuitkeringen komen dan ten laste van het Nederlandse orgaan.

b) Mouthaan was een werknemer „die zijn werkzaamheden op het grondgebied van twee of meer Lid-Staten pleegt uit te oefenen", in de zin van artikel 14, lid 1, sub c, van verordening nr. 1408/71. Dit is een plausible hypothese in het geval Mouthaan, die volgens zijn zeggen zijn werkzaamheden in Duitsland uitoefende van maandag tot en met vrijdag, maar 's zaterdags verslag over zijn werkzaamheden uitbracht aan zijn werkgever in Nederland. Ook in dit geval dient de rechter ten principale te beoordelen of de betrokkene voldoet aan de voorwaarden van artikel 14, lid 1, sub c.

In dit onder artikel 14, lid 1, sub c-i, vallende geval zou Mouthaan eveneens aan

de Nederlandse regeling onderworpen zijn, aangezien Nederland de Staat is „op welks grondgebied hij woont." Ook de werkloosheidsuitkeringen zijn dan door het Nederlandse orgaan verschuldigd.

c) Indien Mouthaan niet valt onder artikel 14, lid 1, sub a, of onder artikel 14, lid 1, sub c, dan geldt artikel 13, lid 2, sub a, van verordening nr. 1408/71. In dit geval was Mouthaan onderworpen aan de Duitse wetgeving voor alle takken van sociale zekerheid.

Aangezien het om een verplichte verzekering gaat, is het feit dat geen bijdragen zijn betaald aan de Duitse sociale zekerheidsinstellingen, van geen belang. De nalatigheid van zijn werkgever dient niet te worden afgewenteld op de betrokkene, die te goeder trouw kon aannemen dat hij in Nederland was verzekerd, aangezien zijn werkgever was aangesloten bij de Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid.

Wat de verstrekking van werkloosheidsuitkeringen betreft, dienen twee hypothesen in overweging te worden genomen:

— Mouthaan had grensarbeider kunnen zijn in de zin van artikel 1, sub b, van verordening nr. 1408/71 en in dat geval zouden hem ingevolge artikel 71, lid 1, sub a-ii, werkloosheidsuitkeringen moeten worden verstrekt. Dit artikel bepaalt dat de grensarbeider recht heeft op werkloosheidsuitkeringen „volgens de wettelijke regeling van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan hij woont, alsof die wettelijke regeling tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden op hem van toepassing was geweest."

Omdat Mouthaan in Nederland woonachtig was, moesten de betrokken werkloosheidsuitkeringen hem dus door het Nederlandse orgaan worden uitbetaald, overeenkomstig de hiervoor geldende regeling. De zinsnede „alsof die wettelijke regeling... op hem van toepassing was geweest" lijkt erop te duiden dat de wetgeving van het land van de woonplaats moet worden toegepast op de grensarbeider ten behoeve van de toekenning van werkloosheidsuitkeringen, en wel volledig, dus zowel ten aanzien van het bedrag en de duur van de uitkeringen als met betrekking tot de toekenningsvoorwaarden (wachttijd). Hieruit vloeit voort dat de in Duitsland door Mouthaan vervulde tijdvakken van arbeid overeenkomstig artikel 71, lid 1, sub a-ii, moeten worden beschouwd als in Nederland vervulde tijdvakken, zodat hij voldoet aan de voorwaarden gesteld door de Werkloosheidswet (artikelen 27 en 35), en dat de daarin voorziene uitkeringen hem dienen te worden verleend door en voor rekening van het Nederlandse orgaan.

— Indien de feiten zouden bevestigen dat Mouthaan geen grensarbeider was, doch alleen een werknemer die tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden in een andere dan de bevoegde Lid-Staat woonde, zou zijn situatie worden bestreken door artikel 71, lid 1, sub b-ii, van verordening nr. 1408/71. Volgens deze bepaling heeft zo een werknemer, die volledig werkloos is en zich ter beschikking stelt van de diensten voor arbeidsbemiddeling op het grondgebied van de Lid-Staat waar hij woont, of die naar het grondgebied daarvan terugkeert, recht op werkloosheidsuitkeringen volgens de wettelijke regeling van deze Staat „alsof hij zijn laatste werkzaamheden op het grondgebied daarvan had uitgeoefend."

De woorden „alsof hij... had uitgeoefend" betekenen dat de wettelijke regeling van de bevoegde Lid-Staat volledig op hem van toepassing is, juist zoals in het geval van de grensarbeider.

In dit geval moesten de werkloosheidsuitkeringen dus door het Nederlandse orgaan overeenkomstig de Nederlandse wetgeving worden verleend, met dien verstande dat de betrokkene eerst de rechten op uitkering uitput die hij eventueel in het land van arbeid heeft verworven. Aangezien Mouthaan in dit geval geen recht op uitkering heeft verkregen

in Duitsland en aan de Nederlandse wettelijke toekenningsvoorwaarden voldoet, hadden hem vanaf de aanvang van de werkloosheid door en voor rekening van het Nederlandse orgaan uitkeringen moeten worden verleend.

Weliswaar behoort Mouthaan niet tot één van de categorieën personen, die volgens besluit nr. 94 van de Administratieve Commissie voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers (PB C 126 van 1974, blz. 22) onder artikel 71, lid 1, sub b-ii, van verordening nr. 1408/71 vallen. De beslissingen van de Administratieve Commissie hebben evenwel slechts adviserende waarde en zijn derhalve voor de rechter niet verbindend. De opsomming in genoemd besluit kan derhalve niet als uitputtend worden beschouwd, te meer waar deze binnenkort op verzoek van bepaalde leden van deze Commissie zal worden aangevuld.

2. Ten aanzien van de tweede vraag

Hoofdstuk III A van de Nederlandse Werkloosheidswet is in deze wettelijke regeling in 1968 ingevoegd ingevolge de wet van 10 juli 1968. Artikel 42, sub a, van deze wet bepaalt dat wanneer een werknemer het hem door zijn werkgever als tegenprestatie voor zijn arbeidsverrichtingen verschuldigde loon niet heeft ontvangen omdat deze werkgever in staat van faillissement was verklaard, of omdat hem surséance van betaling was verleend, hij jegens de Bedrijfsvereniging waarbij de werkgever was aangesloten, aanspraak kan maken op ten hoogste het loon over de laatste periode van dertien weken, het loon over de ten aanzien van hem geldende opzeggingstermijn, indien hij werkloos is, alsmede vakantiegeld en vakantietoeslag. Alle werknemers kunnen voor de toepassing van deze bepaling in aanmerking komen zonder leeftijdslimiet of wachttijd, terwijl zij slechts tot het bereiken van de leeftijd van 65 jaar tegen werkloosheid kunnen worden verzekerd, en voor het recht op werkloosheidsuitkeringen aan bepaalde wachttijdvoorwaarden moeten voldoen.

Hoewel dus hetzelfde orgaan, namelijk de Bedrijfsvereniging, bevoegd is voor de verlening van werkloosheidsuitkeringen en het door de insolvente werkgever verschuldigde loon en in de uitbetaling daarvan is voorzien in de Werkloosheidswet, lijkt er een verschil in de aard van deze twee typen uitkeringen te bestaan. Terwijl de werkloosheidsuitkering gericht is op de compensatie van het loon dat voor de werkloze werknemer in de toekomst verloren gaat, beoogt hoofdstuk III A van de betrokken wet de overneming door het bevoegde orgaan van de verplichtingen die de werkgever tijdens de arbeidsbetrekking, dus vóór het verlies van de dienstbetrekking had aangegaan. Derhalve lijkt hoofdstuk III A van de Werkloosheidswet, hoewel niet uitdrukkelijk uitgezonderd van het toepassingsgebied van verordening nr. 1408/71 in de verklaring van Nederland betreffende in artikel 4 van deze verordening bedoelde Nederlandse wettelijke regelingen (PB C 12 van 1973, blz. 21), geen deel uit te maken van de tak van sociale zekerheid „werkloosheidsuitkeringen".

De Commissie stelt tenslotte voor de gestelde vragen te beantwoorden als volgt:

„1. Werknemer in de zin van verordening nr. 1408/71 van de Raad is een ieder die, ingevolge de op hem toepasselijke wettelijke regeling verplicht verzekerd moet zijn tegen een of meer gebeurtenissen overeenkomende met de takken van een stelsel van sociale zekerheid dat van toepassing is op werknemers in loondienst, — zelfs indien door nalatigheid van zijn werkgever de formaliteiten die voor zijn aansluiting bij het stelsel van sociale zekerheid hadden moeten worden verricht, niet zijn vervuld.

De zinsnede „heeft recht op uitkering volgens de wettelijke regeling van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan hij woont, alsof die wettelijke regeling tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden op hem van toepassing was geweest" in artikel 71, lid 1, sub a-ii, van verorde-

ning nr. 1408/71 van de Raad betekent, dat de wettelijke regeling van het land van de woonplaats volledig moet worden toegepast op de betrokken werknemer, met inbegrip van het bepaalde inzake de voorwaarden voor de toekenning van dergelijke uitkeringen. Dit geldt eveneens voor de overeenkomstige zinsnede in lid 1, sub b-ii, van dit artikel.

2. De in hoofdstuk III A van de Nederlandse Werkloosheidswet voorziene uitkeringen met betrekking tot de betaling van achterstallig loon, dat de werkgever aan de werknemer verschuldigd was uit hoofde van voor hem verricht werk, doch dat hij deze niet heeft uitbetaald wegens zijn insolvabiliteit, kunnen niet als werkloosheidsuitkeringen in de zin van artikel 4, lid 1, sub g, van verordening nr. 1408/71 van de Raad worden beschouwd, gezien het verschil in aard en strekking van deze twee typen uitkeringen.

III — Mondelinge behandeling

Overwegende dat de Commissie van de Europese Gemeenschappen ter terechtzitting van 11 november 1976 mondelinge opmerkingen heeft gemaakt;

dat de advocaat-generaal ter terechtzitting van 2 december 1976 conclusie heeft genomen;

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat de Centrale Raad van Beroep bij bevel van 25 maart 1976, ingekomen ten Hove op 7 mei 1976, krachtens artikel 177 EEG-Verdrag vragen heeft gesteld over de uitlegging van sommige bepalingen van verordening nr. 1408/71 van de Raad (PB L 149 van 1971) betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen;

2 dat die vragen zijn gerezen in het kader van een geding betreffende het recht op werkloosheidsuitkeringen van een volledig werkloze Nederlandse werknemer die, hoewel in Nederland woonachtig gebleven, laatstelijk in de Bondsrepubliek Duitsland voor een in Nederland gevestigde Nederlandse onderneming werkzaam is geweest;

3 dat deze werknemer zich na het faillissement van bedoelde onderneming ter beschikking heeft gesteld van de diensten voor arbeidsbemiddeling van de Staat zijner inwoning en het bevoegde orgaan van deze Staat heeft verzocht om betaling van werkloosheidsuitkeringen overeenkomstig de Nederlandse Werkloosheidswet, alsmede om uitbetaling van hem door zijn werkgever verschuldigd achterstallig loon ingevolge hoofdstuk III A van genoemde wet;

4 dat het bevoegde orgaan heeft gesteld dat, waar betrokkene voor zijn werkzaamheden in de Bondsrepubliek Duitsland niet overeenkomstig de Duitse sociale wetgeving was verzekerd, hij ingevolge artikel 71, lid 1, van verordening nr. 1408/71 geen aanspraak kon doen gelden op uitkeringen krachtens de Nederlandse Werkloosheidswet;

5 Overwegende dat in de eerste plaats aan het Hof wordt gevraagd of een werknemer die in de door de nationale rechterlijke instantie omschreven situatie werkloos wordt, kan worden aangemerkt als „werknemer" in de zin van artikel 1, sub a, van verordening nr. 1408/71 ondanks het feit dat niet de nodige stappen zijn ondernomen voor verzekering overeenkomstig de Duitse wettelijke regeling;

6 dat, anders gezegd, dus wordt gevraagd of een loontrekkende te wiens behoeve niet de stappen zijn ondernomen welke nodig zijn ter verkrijging van de hoedanigheid van verzekerde krachtens de wetgeving waaraan hij ingevolge verordening nr. 1408/71 wordt of blijft onderworpen, als „werknemer" in de zin dezer verordening kan worden beschouwd;

7 Overwegende dat volgens artikel 1, sub a, van verordening nr. 1408/71 onder „werknemer" wordt verstaan eenieder die is aangesloten bij een stelsel van sociale zekerheid dat op loontrekkenden van toepassing is of dat te hunnen behoeve is ingesteld;

8 dat deze bepaling niet beoogt de hoedanigheid van werknemer in de zin van genoemde verordening te beperken tot degenen die daadwerkelijk krachtens een der bedoelde stelsels zijn verzekerd, doch als werknemer te omschrijven eenieder op wie die stelsels toepasselijk zijn;

9 dat, zowel in elk der Lid-Staten als in de communautaire rechtsorde, voor aansluiting bij die stelsels dwingende voorschriften bestaan, volgens welke loontrekkenden verplicht zijn verzekerd tegen een of meer gebeurtenissen behorende tot de takken van een stelsel van sociale zekerheid;

10 dat derhalve de hoedanigheid van werknemer in de zin van verordening nr. 1408/71 geacht moet worden te zijn verkregen zodra de werknemer voldoet aan de objectief vastgestelde materiële voorwaarden van het op hem toepasse-

lijke stelsel van sociale zekerheid, ook indien niet de nodige stappen voor aansluiting bij dat stelsel zijn gedaan;

11 Overwegende dat het Hof vervolgens wordt gevraagd te verklaren of een werknemer die in de door de nationale rechter bedoelde situatie verkeert, aanspraak kan maken op werkloosheidsuitkeringen op grond van artikel 71, lid 1, sub b-ii, van verordening nr. 1408/71, ook indien hij niet als verzekerde krachtens de Duitse wettelijke regeling kan worden beschouwd;

12 Overwegende dat naar luid van artikel 71, lid 1, sub b-ii, van verordening nr. 1408/71, „een werknemer die geen grensarbeider is, volledig werkloos is en zich ter beschikking stelt van de diensten voor arbeidsbemiddeling op het grondgebied van de Lid-Staat waarop hij woont of die naar dit grondgebied terugkeert, recht heeft op uitkeringen volgens de wettelijke regelingen van deze Staat, alsof hij zijn laatste werkzaamheden op het grondgebied daarvan had uitgeoefend; deze uitkering wordt door en voor rekening van het orgaan van de woonplaats verleend.";

13 dat, overeenkomstig de negende overweging van verordening nr. 1408/71, artikel 71, lid 1, sub b-ii, de werknemer die in een der daar bedoelde situaties verkeert, het recht op werkloosheidsuitkeringen beoogt te verzekeren in omstandigheden die het zoeken naar nieuw werk zoveel mogelijk vergemakkelijken;

14 dat daartoe in het artikel is bepaald dat op die werknemer van toepassing is het stelsel van werkloosheidsverzekering volgens de wettelijke regeling van de Lid-Staat van de diensten voor arbeidsbemiddeling ter beschikking waarvan de werknemer zich stelt, en op het grondgebied waarvan hij woont of waarheen hij terugkeert;

15 dat mitsdien, waar de laatstelijk verrichte werkzaamheden geacht moeten worden te zijn verricht op het grondgebied van genoemde Staat, artikel 71, lid 1, sub b-ii, ten aanzien van betrokkenes recht op uitkering de nationale wetgeving van diezelfde Staat van toepassing verklaart, zowel met betrekking tot het bedrag en de duur van die uitkeringen als met betrekking tot de voorwaarden waarop dat recht wordt verkregen;

16 dat dus op de tweede vraag moet worden geantwoord dat een volledig werkloze werknemer die in een andere Lid-Staat dan die waarin hij woont, werkzaam is geweest voor een in laatstbedoelde Staat gevestigde onderneming en die voor zover het zijn werkzaamheden betreft, onder de wettelijke regeling van de Staat van tewerkstelling viel, ingevolge artikel 71, lid 1, sub b-ii, van verordening nr. 1408/71 aanspraak kan maken op werkloosheidsuitkeringen overeenkomstig de wettelijke regeling van de Staat waarin hij woont of waarin de diensten voor arbeidsbemiddeling ter beschikking waarvan hij zich stelt, zijn gevestigd;

17 Overwegende dat ten slotte wordt gevraagd of de term „werkloosheidsuitkeringen" in artikel 4, lid 1, sub g, van verordening nr. 1408/71 kan worden uitgelegd als mede omvattende de uitkeringen bedoeld in hoofdstuk III A van de Nederlandse Werkloosheidswet;

18 Overwegende dat ingevolge hoofdstuk III A van genoemde wet de bevoegde Bedrijfsvereniging wordt gesubrogeerd in de uit de arbeidsovereenkomst voortvloeiende verplichtingen van de werkgever jegens zijn werknemer, wanneer eerstgenoemde in onmacht verkeert om te betalen;

19 dat deze bepalingen de werknemer in staat moeten stellen om, wanneer hij bij het faillissement van zijn werkgever nog loon te vorderen heeft, deze vordering met inachtneming van de wettelijk vastgestelde grenzen te innen;

20 dat zodanige subrogatie niets uitstaande heeft met werkloosheidsuitkeringen als bedoeld in artikel 4, lid 1, sub g, van verordening nr. 1408/71, welke naar hun aard bestemd zijn om de werkloze werknemer de uitbetaling te verzekeren van bedragen die geen verband houden met werkzaamheden die hij in dienstverband heeft verricht;

21 dat derhalve op de derde vraag moet worden geantwoord dat uitkeringen als bedoeld in hoofdstuk III A van de Nederlandse Werkloosheidswet niet zijn „werkloosheidsuitkeringen" in de zin van artikel 4, lid 1, sub g, van verordening nr. 1408/71;

Ten aanzien van de kosten

22 Overwegende dat de kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen;

23 dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de haar door de Centrale Raad van Beroep bij bevel van 25 maart 1976 gestelde vragen, verklaart voor recht:

1. **De hoedanigheid van werknemer in de zin van verordening nr. 1408/71 moet geacht worden te zijn verkregen zodra de werknemer voldoet aan de objectief vastgestelde materiële voorwaarden van het op hem toepasselijke stelsel van sociale zekerheid, ook indien niet de nodige stappen voor aansluiting bij dat stelsel zijn gedaan.**

2. **Een volledig werkloze werknemer die laatstelijk in een andere Lid-Staat dan die waarin hij woont, werkzaam is geweest voor een in laatstbedoelde Staat gevestigde onderneming en die voor zover het zijn werkzaamheden betreft, onder de wettelijke regeling van de Staat van tewerkstelling viel, kan ingevolge artikel 71, lid 1, sub b-ii, van verordening nr. 1408/71 aanspraak maken op werkloosheidsuitkeringen overeenkomstig de wettelijke regeling van de Staat waarin hij woont of waarin de diensten voor arbeidsbemiddeling ter beschikking waarvan hij zich stelt, zijn gevestigd.**

3. **Uitkeringen als bedoeld in hoofdstuk III A van de Nederlandse Werkloosheidswet zijn niet „werkloosheidsuitkeringen" in de zin van artikel 4, lid 1, sub g, van verordening nr. 1408/71.**

Kutscher Donner Pescatore Mertens de Wilmars

Sørensen Mackenzie Stuart O'Keeffe Bosco Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op vijftien december negentienhonderdzesenzeventig.

De griffier

A. Van Houtte

De president

H. Kutscher